

ZOMBOR és VIDÉKE.

POLITIKAI és VEGYES TARTALMU MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenként kétszer: vasárnap és csütörtökön.

Hirdetések és előfizetések felvételnek s egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partics könyv- és könyvnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytözsédjében, valamint hirdetések s nyiltéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban. — Egy szám 10 kr.

Szerkesztőségi iroda és kiadóhivatal:
Sötét- s esendes-utca sarkán, Hofeneder-féle házban, hová minden a lap szellemi részét illető közlemény, az előfizetések és hirdetések is küldendők.
Bérmestelen-levélszékem fogadtatnak el. Kéziratok nem adatnak vissza.
Szerkesztővel értekezhetni: d. e. 11 óráig 12-ig és d. u. 3-tól 5 óráig.

ELŐFIZETÉSI DÍJ.
Helyben hásszoz fordítva:
Egész évre . . . 8 ft.
Fél évre . . . 4 .
Negyed évre . . . 2 .
vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 9 ft. — kr.
Fél évre . . . 4 . 50 kr.
Negyed évre . . . 2 . 25 kr.
Néplátóknak helyben:
Egész évre . . . 6 ft. — kr.
Fél évre . . . 3 . —
Negyed évre . . . 1 . 50 .
Néplátóknak vidéken:
Egész évre . . . 7 ft. — kr.
Fél évre . . . 3 . 50 .
Negyed évre . . . 1 .

A rablógylkosok.

Ami rémhír, mely már első pházisában oly nagy port vert föl városunkban, mely vizsgálati stádiumban is folyton foglalkoztatja közvéleményt, — a f. hó 12-én tartott végtárgyalás alkalmával öltött magára alakot, a hol is minden oldalról meg lett világítva a kérdés: követt-e s kik követték el a rablógylkosságot? A vádhatározat önvallomásról szól s a közönség el van rá készülve, hogy egy testileg-lelkileg megtörtött gonosztevővel áll szemközt, a ki bűnbáró vallomást teend egy iszonyú bűnről, melyért most lakolni fog.

Mig ellenben mi történik?
Várakozás ellen a vádlott egyszerűre főemelni fejt s azt mondja: nem igaz, a mit eddig mondtam, hazudtam, mert kizártak. — én nem ötem meg Gradinaez Pétert, én nem ismerem őt, én soha se láttam, stb.

E tagadás szemben az önvallomással folytat s eskáris annak következtében nyert bűnjelekkel, melyek a rablógylkosságnak általa való elkövetését kétségtelenné teszik, — nyilván mutatja, hogy a társadalom ezáltal egy aljas, elvetemült gonosztevővel számolt le, ki még csak a számalom érzetét se tudja vezétes bűnhődésé iránt fölkelteni. S épily nyomorult elbukott teremtés az, a ki ez iszonyú büntetben

segődkezett, — azzal a különbséggel, hogy a főbűnös a férfi, — a zínkos társ az asszony, — ha ugyan hitelt lehet adni Vlasikalits József a főbűnös vallomásának, melyet a végtárgyalás alkalmából visszavont.

Sem az egyik, sem a másik nem tudott maga iránt érdeklődést kelteni. Sem az a retentó bűn, sem az a kegyetlenség, melylyel azt véghez vitték nem kölesönöztek személyüknek egy perczeni érdekességet, — mert egész magukviselése, arezuk, beszédjük nyilván elárulta, hogy ők közönséges, hitvány gonosztevők, kik nem sok fejtorést okoznak a pszichológusnak.

Vlasikalits — a rovott előéletű, 3 évi börtönt kiállott, veszekedő, rézeses, brutális kerítő, s ágyasa a férjétől 3 havi együttlét után megszokott kerítőné, — mindkét lény, kik nem átalátók a legvalóságosb megélhetési módot választani, kik egymáshoz meltek voltak, — csak alkalomra látszottak várni, hogy együtt valami iszonyút kövesse nek el s ilyen alkalmat elszalasztani mindkettőre nézve valóságos vesztegnek tetszett, — mondjuk ki, — ezek mindennapi gonosztevők, minők ama salakban, mely alatt az emberiség legalsóbb rétegét elborítja, még nagy számban találhatók.

Nem jellemez ezen gonosztevőket különös bátorság: hiszen ők aidozatu-

kát annak tehetetlen állapotában ölték meg s rabolták ki; nem jellemez őköt következetesség; mert hisz egymás ellen vallanak, majd tagadnak s ellentmondásokba keverednek, nem jellemez őköt más, mint elmerülés a gonoszságban, vad konokság s dacz a birakkal szemközt

Vlasikalits a főbűnös első pillanatra azt a benyomást teszi ránk, a mit egy gonosz szenvedélyektől szédült arez rendszeren tenni szokta. Ellenben a 23 éves Simrák Zsófi, szabályos, mondhatni csinos vonásaival kissé gondolkodóba ejt: mi indok hajtotta e nyomorult lényt ily szélsőségre, midőn tisztességés megélhetés se lehetett rá nézve kizárva? A felelet rá egyszerű: gonosz, teljesen romlott lelkület, mely nem érzi jól magát, csak hasontársai közt.

Egyebiránt kettőjük közül tán még is Simrák Zsófi a gonoszabb, a ki még csak egy pillanatra se tért meg s kezdve a vizsgálattól mindvégig kitartott makacs tagadással. Ellentmondásai, a rabizonyított ténykörtelmények nem hozták zavarba; ő tagadott, nem azért hogy higgyenek neki, hanem, mert vallani nem akart. — Higgyenek, a mit akarnak.

Egy tanúság azonban tisztán állott előttünk s ez az, hogy törvényeszéki fogházunk nem alkalmas ily nagy

büntetések számára, mert Vlasikalits a magánzelellában bűnt megbánta s vallott, mihelyt azonban 7—8 vizsgálati fogollyal egy ezellába zárátott, rögtön ázsre tért s mindent visszavont. Ebből azt a tanúságot merithettük, hogy a nagyobb büntetéseket nem szabad együvé zárni más vizsgálati foglyokkal.

A tanuk magáról a rablógylkosságról éppen semmit nem tudnak. — Összes tudomásuk abban rejlik, hogy a meggyilkolt tényleg ott volt Vlasikalits koreszmájában, ott egy ő mint ágyasa rummal leitatatták. — azonban hogy később mi történt, azt tanuk nem is sejtették?

* * *

A bűnyű tárgyalása két napot vett igénybe. Két napon át tagadott Vlasikalits oly konokul s annyit következetességgel, hogy bámulatba ejt a hallgatóságot. Büntársa Simrák Zsófi rávallott, de maga részéről szintén tagadott mindent. A kir. ügyész utolsó pillanatban komolyan s lelekezhözölő szavakkal hivta fel, hogy magyarázza meg azon körtelményt, mint jutott az első utcaiz szobából Gradinaez a hátsó szobába. Mert három tanu esküvel bizonyítja, hogy Gradinaezot az utcaiz szobába fektették, mégis a hátsó szobában fektűt a hulla. Hogy jutott az oda? De Zsófi erre felvilágosítást adni nem akart. Bűnrészsége ebből kétségtelennül kiderűl.
A vádhatóság I. r. vádlottat kötel általi halálra II. r. vádlottat életfogytiglani fegháza kéri elíteltetni.

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

A zombori kaszinó egyetli dalárda hangversenye.
— 1885 máj 9-én. —

Nagy bajban vagyok a miatt, hogy a zombori kaszinó egyetli dalárda hangversenyén rendkívűli nagyszámban hiányzott az ott mindig jelen lenni szokott közönség, minél fogva az ott jelenlevő közönség igen esekély száma devalválódott. Hogy már most kimondjam e én a vezétes sententiát, hogy a dalárda hangversenye nem sikerűlt? . . .

A hólesk között eltérők a nézetek a nyilvános mulatságok sikereinek fölhatel felől. Túlonyomó részüik azonban mégis ahhoz köti a siker pálmakoszorűját, hogy a közönség zsuffolóság megtöltse a helyiséget, különben véleményük szerint sikerűlt volna se lehet. Pedig kérдем én: szebben hangzott volna Bergmann Gusztii újainak nyomása alatt a harmonium, ha többen hallgatjuk, avag, nem fájhott volna e épűgy, sőt talán jobban Paul Kálmán foga, ha zsuffolóság megtöltjük a termet, a mely miatt nem jászhatott? Szerintem a közönség többsége vagy kisebbsége egészen irrele vans tényező a hangverseny sikerében, és Korat-pé-fínszyk ur (meg ne haragűdjék, hogy nevét ilyen jól kiejtem) ezer ember előtt se tudott volna az „örűlt”-ből okos

embert teremteni. S a mi siker fölötti lelki vívódásomat csak növeli, én bizon megval- lán: kitűnően mulattam. Az az, hogy mit kintűnően, — egészen hétköznapi phrázis ez. Ha az ember fulladássig merűl a jókedű tengerébe, s a legnagyobb erőmegfeszítéssel is csak úgy menekűl a hajótörés veszélyeitől, hogy másnap kidagadt az arca, két oldalt nyilall a veséje, eldugul a hangja s sok kacagástól, ez nem kintűnő, hanem ez az, mikor az ember halálosan jól mutat.

Közöshetem pedig én ezt a retentó jó mulatságot első sorban a zombori kaszinó-egyetli dalárdának, másodsor általam igentisztelt s nagyraebesűlt Gottlieb urnak, harmadsor Popovits Mitó kartársannak, s negyedszer Elek barátomnak, — a kik mindannyian pompás humorű emberek, s mindig azon vannak, hogy embertársukat megnevetessék.

Ennek a dolognak a kezdete pedig igen komoly színzetű volt. Nevezetesen három szeretetreműltő, kedves hölgy társaságban Popovits Mitó kartársam asztalánál arról tanakodtunk, hogy a Szinnyei 30000 írőja közt bediktáljuk-e dr. Pataj Armin urat, a ki tudvalevűleg igen sok receipt, de annál kevesebb novellát írt, midőn Bergmann Gusztii egész komolyan nekűlt a harmoniumnak és a mindinkább ifűlű Berger dalárdai karmester a zongorának, hogy Beethoven „Adagio du Septuor”-ját eljászák.

Történetesen azonban Gottlieb ur a ki a terem közepén éppen a koncertezőkkel szemközt űlt, vaesorája elkötéséhez fogott. Miből az a sajtáságos véletlen származott, hogy ez eredetileg duonak hirdetett sonata trió lett, mert Gottlieb ur, kinek igen jó zeneyi hallása lehet, s kiváló műrtűt, a legnagyobb praecizitással fejt bele kése és villájával a harmónikus hangárba, útemszerűleg esörgetve meg az úvegeket, határozottan picicetűl veregette le a késűgyerűl a söt s paprikás s egész roudalokat futva meg a saláta fölázszakolásában s borának szűresölgetésében.

Ezen klasszikus közreműködésűt Molnár Pista, a ki úgy látszik nem sokat ért a zenéhez pártékintet nélküli pizszegetésűl akarta meggátolni, de sikertelenűl, mert Gottlieb ur erre már inditatta érete magát villájával egy tartűs harpeggiot ereszteti meg tányérjának szabatos riszálása által. —

Mikor pedig vége volt a hatásos adagiónak a legnagyobb önelgűtsűggel végezte a falatozást s tekintett maga körül, mintegy várva az elismerűl ovatókat, melyek harásny kacajzokban omoltak felé, — úgy hogy Bergmannak ujra el kellett jászani a szentimentalis darabot, csakhogy Gottlieb ur a kétszeri vaesorázása elkötűszűve nem lévén, többé közre nem működűt. A miert másodsor már nem is tetszett úgy Bethoven. Legalább annyit nem fevettűnk rajta,

Azután jött az Ernáni, Mitó kartárs még Budapesten hallotta az öreg Ellingertűl szász emberből álló kar kíséretében a bordalt. —

Egész méltatlankodva emilitűl, hogy Ernáninak sikerűlt egy bordalt előbb elénekeli, azután egy gylkosságot elkövetni, szász ember jelenlétében megszokni a tett színhelyerűl. Pedig ha akkor megfogták, vād alá helyezik, milyen sikerűlt védebeszédet tarthatott volna fölött. Milyen enyhítű körtelmény lett volna az a bordalt, amelyet egyébként kivűrűl tud. S hogy megmutassa, mennyire tudja kivűrűl, verenyűt kezdte fűjni a dalárdistákkal, de attól tartva, hogy én nem leszek abban egészen bizonyos, hogy tudja-e ő, teljesen erejéből nekifogott és sikerűlt is lűtelizálni az összes dalárdistákkal, a kik sehogy se tudták megmagyarázni maguknak, hogy honnan szakad rájuk olyan ellentállhatatlan erővel az Ernáni bordala, míg a közönség egyhangűlű nézete volt, hogy a dalárda a legutóbbi föllépése óta rendkívűli mód meggyarapodott hangban.

En pedig a körtűlöttűn levű hölgyek nyelvűntek harapdostuk nevtűntűnkben. Meggyűlenlett a begyemben a kacagás villanyfolyama — úgy hogy már a Denk Emi ünneplés arca se tudott tragikus hangulatba hozni, — azért, hogy neutralizáljam a pozitív villamot a negatívval:

Midőn e sorokat befejezzük a védszedékek kezdetüket vették Popovits Dóme gyönyörű szép védszedése alatt Vlaszkalts folyton keservesen sirt.

A védszedések d. u. 6 óratól egész 8 óráig elartottak.

Elők az itéletárhirdetést holnapuán reg. 9 órára tűzi ki.

Azok a pénzintézetek.

III.

Az 1873-ik évi bécsi krach talaján országserzte úgy nőtt ki a sok pénzintézet, mint tavasi eső után a gomba. Különösen megyékben, csaknem nagyobb része eme vállalatoknak ez időtől alakult. Elegeted eszközeik, de tendencia nélkül.

Ausztriában a hitel teljesen meg volt rendítve, míg nálunk alig-alig ismeretgett, és így keletkezett az, hogy az osztrák valamint a külföldi nagyobb pénzintézetek Magyarországra figyelemesebbek lettek. Először az ittel. Mohon kapott ez alkalom egy-néhány tőképen; alapítottak pénzintézteket; hogy a külföldről amugy is drága kamatokon importált pénz talank még drágábban sőt ha lehetett kétszeresen kamatoztassák. A viszeszámítolási kamatlab Átlak minimum 12% volt. Nálunk nem álltak köcsönök után 15—20, sőt több %t venn. Mindent a dividendák jutalékok és több efelek kedvén.

Es moston kaptak földmvelőink keresedőnk és iparosink is ez alkalom, sorsuk javítandó. Ekkor kezdett a szinpla földmives is nagyobb vállalatokba bocsátkozni. Vett fel pénzt, nem kereste a kamatot, nem tartott számot a tőkeről. Csak pény lezzen. A jelszó „Conte qu'il conte” volt. Es virágzott sőt virágok meg is minden. De csak felületesen. Az akkor nyakra-főre felvett hitel csak ma kezd nyomin a vállalat, és segítségre kevés a kilátás.

Es ama válságos időkben alakult többek között a topolyai táknépzékről is.

Takarekpénztár, igen az a neve, de czélya nem. Mert még eddig nem volt képes — habar 13 evig működik — a takarékosagot a közseghen meghonosítani. Bizonyított aljón itt a 70 000 frnyi betét tőke. E csekely töké csak alig lehet arányba hozni az evek számaival, és ha igen úgy legteljebb fel kell tennünk azt, hogy egy pár ezer forint a legeredkeletbb felelőtl eredhet, a kinek betéteit jól szokták kamatoztatni. Vaito es kötvény kölcsönök ellenben mintegy 160 ezer forintot tesznek ki. Arra csak 400 frnyt kamat fizetettél ki, emez meg 4500 frnyt jövedelmezett. Hol van itt az anyó? A szokásis válság: „A forgalomban” Igenis hogy abban, de nem a tőke, hanem a kamat forgalmában. Egy néhány kedvezményben részesülőt kivéve betétek után, csak itánk fizetettük több 4 és 5%-nál. Csak eleinte volt másként; amikor ugyis inkább mintsem viszeszámításban fizessenek 12%-ot, — adtak a betéteknél — 8%-ot, vettek az adóstól mégis 15% néha többet is. Így természetesen nemcsak hogy a takarékos ság nem honosult meg, sőt ellenkezőleg még lassan-lassan eladósodott, elázogosi-

totta vagyonát és jó része — de csak mások hasznáa — tönkre ment. Annnyiből pedig mások hasznáa a mennyiben a részvényesek gyarapodtak, megszédtek mauiak az „osztalékon”. Amaz átvezető osztalék és jutalékokon, melyeken ezek és ismét ezek karosulnak és pusztulnak el, hogy egy néhány öző részvényes czeveze gyümölcsöt. Meddig fog ez így tartani, m dűg fogják emez erdentelen és káros vállalatok az általuk legkevésbé érdemelt tekintélyt társasági és kereskedelmi életünkben bitorolni? Tudj Isten és jó kormányunk, ki mind-edig nem találta érdemesnek szemét ezekre a nép jólétét megugató tényezőkre vetni. Avagy nem mer, mert ezeknek is jó része különösen a vidéken — hódol neki. Avagy nem akar, mert fél eme darazsfészekbe nyulni, és inkább engedni tovább harapozni a fosztogatási eme módját.

Pedig nem sokáig tarthat ez még így. Mert még egy olyan termés, mint a tavali, — a mitől pedig isten mentsem meg — bekövetkezik kisebb földmvelőink és vállalkozók között a krach, aut si licet verbo, az általános bukás. A miért pedig felelős nem lesz senki. Mit is tehet a kormány róla, ha egy nyilvános számadású törvénytiszterrel kényszerített vállalat nem is törvény, de méltányossággal ellenesen jár el.

Si quid fecistis: nega.

Mercur egy ifja.

H i r e k.

Kitüntetés. A király Szőregyi Antal Szabadka város igazalmazott tanácsnokának hosszú és hű szolgálata közben szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Gyászír. Pivnicza községnek érdemes jegyzője Nikólis Lajos, ki két évizáradat át vezetve a község bajos ügyeit IV. hó 7-én reggel befejezte viszonfagsz teljes életét. Már zircra egy éve betegeskedett, a legutóbbi időben azonban mellbaja így magas fokra hagott, hogy Nikólis kénytelen lett az ágat őrizni. Betegségében csak nagy nehezen vette rá konyezete, hogy Baján lévő s tulajdonát képező házába költözzék. Fél éri csak jól ért Bajra, de nem sokáig lakhattott házában, mert az emilnet napon rez. 8 órak, jobblétre szenderült. A gyászírt hozó sűrűn egész Pivniczát mely szomorúsággal suttotta, mert benne egy derék férfit vesztette el a község. Özevge fogadják ez uton is közöszgő őszinte részvételnéki nyilatkozat. A már isteben boldogult jegyzőnknek pedig legyen könnyű a föld! K. B.

Üngykosság. Pletikósok György úr helyb. szató mester f. hó 11-én reggel 8 órakor sziven lötte magát. Üngykosságának okait zilált anyagi viszonyait emlegetik. Özevget és három arszát hagyott maga után.

A szabadka ügyvédi kamara részéről közhírre tetetik, hogy Czeder János sors bori ügyvédi a ksmara lajstromba felvételt.

A zentai kereskedő-ifjak egylete f. évi május 16-án vagyonának gyarapítására az ottani népképi rendezőnek jötekönyvezetű zartkörü tervszövegmal rendez.

Az ó-moroviczai postahivatal és hó 7-én adott át az újonnan kinevezett postamesternek, Bene Vilma urhölgynek.

A magyar athletikai klub és hó 17-én (vasárnap) tartandó nyilvános viadalára a nevezésekben — következő megyei polgáraitársink vesznek részt: III. Énydyobas magasba. Zártverseny. Súly 12 kgr. Győztes a ki a súlyt legmagasabba dobja. Vermes Lajos bajnok, Vermes Béla, Follinus Árpád, IV. Bajnoki tavoluzás. Harmadik két kedés. A bajnoki mértéket 570 cm. tavoluzásnak agrausa képezi. Vedő gr. Kinszky Nusi, Vermes Lajos bajnok, Vermes Béla, Follinus Árpád, Dekker Sándor, V. Gátverseny. Zártverseny. Tavólság 320 méter. 100 gatt, 95 cm. magassággal. Dekker Sándor, Vermes Lajos bajnok, Follinus Árpád, VI. Magasugrás. Nyíltverseny. Vermes Lajos bajnok, Veranes Nandor viador, VII. Előnégségi díj. Zártverseny. Tavólság 913 m. Vermes Lajos bajnok, Sándor Ákos, Vermes Béla, Dekker Sándor, VIII. Nagy vasparna-verseny. Nyílt verseny. Tavólság 6436 m. Vermes Lajos, IX. Nemzetközi akadályverseny. Nyílt verseny. Tavólság 201 m. 6 akadályval. Venczel Lajos bajnok-jelölt, Vermes Lajos bajnok, X. Sikkeresny. Zártverseny. Tavólság 1609 m. Vermes Lajos bajnok.

A foverosi kiállítási ölcso lakó vállalat május 21-én nyitja meg az iskolaépületekben berendezett ölcso lakásokot, s e naplő fogva jegye tisztítási szelvényvel együtt 40 kért váltható a központi lakás-irodában (IV. kerület köto-utca), ugyiszinten valamennyi indobházban (az érkezési oldalon).

Pályázat van hirdetve a szabadkai kir. illetékszbizási hivatalnál fogalmazó gyakoronki állásra.

Kiváló érdéket kölcsönöz a „Magyar Háziaszony” című közkevelőségű háztartási, gazdasági és szepirodalmi atlagnak, hogy most minden számban megjelenjen egy olyan czikk, mely az általa kiirt pályázaton pályadíj vagy díszdíjért nyert. Így legújabb 19 dik száma is 16 oldalon „Feriárok a nőknek” cím alatt szellemes vezércikket tartalmaz Sikor Margittól, mely a pályázaton a 2-dik díjat nyerte. — A „Munka után” című szepirodalmi melléklet tartalma nem kevésbé változatos. — A „Magyar Háziaszony” előfizetési ára egy évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr., egy hónapra 1 frt. Előfizethetni legelőszerebben postautalvány alól, címelve a „Magyar Háziaszony” kiadóhivatalhoz Budapestben, nagy koroná-utca 19. — Mutatványszámok ingyen koldulnak.

Törvéyszéki csarnok.

A Vlaszkalts-fele rabló gyilkosság.

F. hó 12-ére hirdette a helybeli kir. törvéyszék a Vlaszkalts-fele rablógyilkossági ügyben a végtárgyalást, melyre tekintettel ama lázas érdeklődésre, melylél a közöszgő ezen ügyet már vizsgálati stadiumban kísérte, — belépgy jegyek bocsátattak ki. Az aránylag tágas végtárgyaló terem szuffolág meg lett halgatósággal s a folyosókon is nagy számban tolongott a jegyet nem kapot közöszgő egyrésze.

Az új tárgyalási terem, — melyben ezuttal először tartatik végtárgyalás — egy fele részben a közöszgő rendelkezésére álló korlátal elválasztott egy harmadában a vad lott s a tanúk részére s egy csekélyebb ré-

szere a törvéyszék, a vad és felhátóság, a szakértő orvosok, valamint a sajtó részére szinten korlátal elválasztott helyiségeket képe. Ezen helyiség bizonyára a helyi képegyeknek megfelelőleg készítettet, azonban ez első alkalommal szűkek bizonyult, mert a védelem és a vadhatóság kivételével minden más nagyobb és kisebb tényező szorogott a temeben.

Az elnök $\frac{1}{2}$ 10 órakor nyitotta meg az ülést, melynek lefolyásáról gyorsírói jeljegyzékek nyomán a következőkben értesítjük olvasóinkat:

Elők: Sécényi József, szavazóbirák: Ruits Lyubomi és Jerkovits Antal. A vadhatóság részéről: Dobák Béla kir. ügyész, a védelem részéről: Popovits Dóme I rendű és Kozma László II. rendű vadlótőrök Szakértő: Dr. Havel József, dr. Wolf Kálmán és dr. Pávlovits Simon. Jegyzők: Janossy Mihály Mitó és Juhász Jenő.

Elők: A mai végtárgyalás az 1884. évi július 7 és 8-ik közt éjjel elkövetett gyilkosság és rablás ügyében tartatik. A tett elkövetésével Vlaszkalts János és Juhász József, Simrák Zsófi vádlottak. Mielőtt az ülést megnyitván, értesítésk adom, hogy Vlaszkalts Jozsef védője Popovits Dóme ügyvéd ur; Juhász szül. Simrák Zsófi Kozma László ügy. ur. Figyelemzetem a halgatóságott, hogy a tárgyalás folyama alatt minden tetszés vagy nem tetszés nyilatvástól tartózkodjék. Kir. ügyész előterjeszti a vádat, mely lényegleg megzvegy azzal, mit lapunk előbbi számban közölünk.

Elők konstulnaja a tanúk jelenlétét. Tanúk közül hánnyott Markovits Gyula és Fritz József, ezeknek megismerését elnök rendőrkapitányilag elrendelte. Markus Boldizsár részöszgő miatt nem bocsátatik be. A tanukat figyelmezteti az elnök, hogy lelküsméret szerint valljanak, hogy vallomásuk igazgatásáért esék is tehesznek.

Ezután a bizonyítási eljárás folyamatba vétetik, s legelőször a megölt Pora Gradnace özevget, Gradnace szül. Kovacsits Perszát halgatják ki.

Öz. Végelaczné eddigi vallomásaifoktelésen egyezően beszél. Leírja, mily ruhában volt férje, miköz hazuról eltávozott, 4 kiskorú gyermeke van; ezeknek mindgyékire 300 forint számít fel, s a temetési költségre 1000 forint.

Ügyész: Mely órában ment el férje hazuról?

Magánvádió: Delután 4 órakor.

Ügyész: Mondja el az ismertető jeleket, melyekről ferjét felismerte.

Magánvádió: Igerelt és a homlokán levő sebről, mely lörögáttól van.

Ügyész: Hiányzott-e fogja férjének?

Magánvádió: Arra nem emlékszem, de megmekre rá esküdni, hogy ferjem volt.

Utana Vlaszkalts János továdótt vezetetik be. Vlaszkalts Jozsef szales erőteljes alaknak ismertetett, azonban a végtárgyalás alkalmával egy testileg öszsötört, arczán átviszartott éjszakkai nyomait viselő börtönölt megviselt egynégség állott előttünk, a kinek arczáról a lehető legnagyobb közöny volt leolvasható. Nyugodtan tekintgetett jobbra-balra, de a vad előterjesztése alatt idegesen pislogott a kir. ügyészre s midőn a kir. ügyész meg a gyilkosságot részletezte

kissé más asztalhoz ültem. Pár percze visszatérve előbbi helyemre a hölgyek közé a legnagyobb esodalatomra úgy találom, hogy Mitó kártarsam átváltozott Fek barátomra s az gubbaszt ott a hölgyek mellett két ujja köze szonitva szivarja véget s jó magasa tartva a legnagyobb plégimával bökösve duzzadt ajkai közé. A mellett olyan ártatlanul nezett maga elé, mintha senki e ölle közelében, míg a hölgyek vántig firtatták, hogy mit akar ő voliakeppen ott. En első pillanatán azt hittem, hogy a hölgyek egyikevel legadább is ismerős, de mert a többieket nem ismeri, — ez az oka melá halgatásának. Legott segíteni akarok a bajon s bemutatom egyiknek; akkor azonban a másik kör föl, hogy mutassam be, végül a harmadik is.

— Hát te kibez jöttél ide? kérdém esendes butasággal.

— Hát Mitó barátomhoz, a ki azonban elítávozott.

Megnyugodtunk abban, de kis vártatva jött Mitó barátja is, s ő — hogy megzunt tassa, miszerint jól ismeri, köszönti ckképpen:

— Jóesőt bíró ur!

S ekkor köztünk a következő szóváltás folyt le:

— Kérem, én nem vagyok bíró.

— Úgy?

— Igen így, én csak egy szegény lapszerkesztő s nem gazdag ügyvéd vagyok.

— Úgy?

— Igen így: Különbem kibez legyen szerencsém?

— Hisz kérem be vagyok már mutatva. Találkozunk már többször a —

— Ah, tudom, a törvéyszéknél.

— Dehogy!

— Vagy pardon az adóhivatalnál.

— Dehogy!

— Ja, tudom már, a kinstárnál?

— Dehogy!

— Mit is beszélés . . . az illeték kiszabási hivatalban.

— Dehogy!

— Hát hol?

— Hát kérem a Hugnál.

— Ah, igen, igen, most már emlékszem. Alászóljá!

S a két ferfi barátságosan megrázogatta egymás kezét, — mig én s a körülöttnök levő hölgyek göreséket kaptunk a kacsázástól.

Teljes levén az ismeretöszgő már most akadálytalanul megindult a diskurzus, mely hogy mennyi okot szolgáltatót a kacsázásra, elöreg pusztán csak annyit konstulnám, hogy barátom a legtréfásabb ember egész Zomborban. Leginkább megtréfálta ő azonban a hölgyek egyikét, a ki ténceza kért föl. Az váltig szabadkozott, hogy ő nem tud táncolni, de barátom kifogyván a biztató argumentumokból, megragadta kezét s nolle-velle odalált a táncnak.

Legott neki is fogott volna, de nem levén tánczendő — bizonyosan nem tudhat ta, hogy mi járja most: káliai kettős e, vagy kadamgya, s ugyan mindgyékire egyformán tudja, de annyival inkább kérdés lehetett előtte, hogy mit húz a Sándor bandája?

Kérdi: — ugyan kérem, milyen tánc ez?

— Az önkénytelen táncosnó azt felelté rá, hogy: waltz, történetesen pedig rezgő volt.

Semmi sem volt azonban bizonyosabb barátom előtt, mint — ha waltzot híznak, waltzer is kell táncolnia. Hát bona fide neki fogott a waltzhoz, bozzá meg egy táncosnóval, a ki nem tud táncolni es tettejébe ő, a ki a waltzot eddig a keringő dallamára járta, most pedig a rezgő dala mára kísért meg. Hogy tisz gáltak egymást ide oda egy jó darabig s miként akadtak meg a terem közepén, a hol aztán a ferfi meghajítja magát s haza hozza táncosnóját: leirnom nem lehet. Csak annyit teszek meg hozzá, hogy helyre érve barátom legnagyobb meglepődéssel vergette meg táncosnője vállát, mondván:

— Hiszen nem is tánczol olyan rosszul, mint hittem volna.

Szemémből pattanték esorgott a könyv ésbontó kacsázástól, melyet sehogy se tudtam csillapítani. Pedig Gruits Miklós ur szerb nyelven igen ékesen közöszgő föl a kaszinó-egyleti dalárdát s annak elnökét, Pribil Ernőt, a ki szinten ékesen közöszgő föl Popovits Mitót a szerb-magyar költőt, s viszont Popovits legkésesebben köszöntő poharát a magyar-szerb barátság örökmaradandóságára, a mik mind igen komoly dolgok, de a mikkel engem nem sikerült már most megkérniti.

Nem is véltünk másképp segíthetünk közös bajunkon, mint hogy fölelelődtünk a hazamérésre. Rémlött ugyan előttünk, hogy álmaink fölött is ott lebeg majd az

ördögös József, de már csak megtettük a mit megtehettünk a menekülésre. Elek barátom velem együtt hazakísérte a hölgyeket, azonban tekintettel táncoszágot nevetési idegeinkre az egész uton komoran halgatott. Csak egyszer szólalt föl, midőn t. i. ő vezetvén bennünket majd belevitt az épülő új garnásutamba, a hová a szokás ellentállhatlan ereje vezeltéle. Ott azonban valamelyes kátyuban bökavánban kisütötte kolombusi beleenyességgel, hogy nekünk voltaképpen át kell mennünk a másik oldalra. A miben igazja volt.

Szépén haza kísértük a hölgyeket érvékenyen elbocsátunk fölük s ekkor előzetem én régi jó asztaltársamat s kebelbarátomat előadást tartva neki az etiketteről:

— Hát már most lásd belecsalót a bináriba. Megismerkedél eddigelő rád nézve egészen idegen hölgyekkel. Ez emyiben nem maradhát. Már most nek eddel holnap $\frac{1}{2}$ 12 órakor reconnaissance-visitet-e kell tenned.

— Úgy?

— Es aztán ha jól fogadnak delután 2 óratól fogva esti 7-ig ott kell maradnod.

— Úgy?

— Bizony ezen már nem segíthetsz. Így hozza magával az etiketteket.

Ezzel elváltunk. Ö szót fogadott s ennélf fogva én határozottan állíthatom, hogy a bölcsek tévednek, mert a kaszinó-egyleti dalárda hangversenye igen jól sikerült.

többször mélyen főlshajtott a védőkre nézett, mintegy onnan várva segítséget.

Mégis midőn az ügyész a Ruskai Máriával való bánás módját eszelte, — jöjben elmosolyogta magát. Vallomása, mely a közönséget a történt önbévallás után — rendkívül mód meglepte — itt következők:

Elnök: Kérésére következőképp válaszol: Elnök: Mi a neve? Vlaszkalis János. Hány éves? 42 éves. Milyen vallású? Görög keleti. Nős? Nőtlen. Vannak gyermekei? Gyermekeim meghaltak. Átám éli.

Volt 5 lánccs földje és fél háza, ezeket eladta a múlt évben. Büntetve volt Szabadkán lopásért 3 évre. Mestersége török pascuos volt; később ezt elhagyta, s Baján a természeteknél hivatalosolta, de rossz vétele miatt elnök elbocsátotta. Később szolgált a csendőrségi Erdélyben, Marosvásárhelyen 6—7 hónapig. Elnök: miért hagyta el ezen állását?

Vádlott: erős volt a szolgálat, beteges voltam, s iszások, s ezért elbocsátottak. Elnök: Adja elő híven, mint követte el a büntetést, hogy folytatta meg Gradińacot, mi volt a szándéka, mi ösztönözte a tett elkövetésére, mi történt azon éjjel a bordélyházban?

Vádlott: Soha sem láttam Gradińacot, az én korcsmámban soha sem volt, nem is ismertem. Elővállomám-on csak azért tettem mert ártottak, vertek, 13 napig éjjel vallattak kezeimmet lánccsal öszekötötték, még most is fáj a karom, azóta a kinomát nem voltam képes tovább elviselni, s így kénytelen voltam vallani.

Elnök: Hígyelmezteti, hogy legjobb lesz, ha mindent igazán beismer, hisz a tanúk szemébe fognak mondani mindent.

Vádlott: Haragból fogjak mondani, mit mondanak. (Derültség a közönség közt.)

Elnök: Hígyelmezteti, hogy eddig sohasem panaszkodott arról, hogy kiznátok, tehát szálljon magába, beszéljen töredelmesen.

Vádlott: megrögzötten tagad mindent, folyton azzal áll elő, hogy kényszerítették vallomásra.

Elnök: viseltele is feltűnő volt a tett elkövetése után; senkit sem turt meg a háznál, még a házigazdat sem turt, ha házat ment megnézni.

Vádlott: a házigazdat azért nem turt, mert felesleges éppen főzött, midőn a házigazda egy ajtoszárfat kiszedett, s az ételt beporozta, ezért ő megmaragvott.

Elnök: Miért vitt el a Ruskai Máriát Bezdánba?

Vádlott: Mert nem volt nekem valut, iszások volt, mindenütt csak 2—3 napig tartották meg.

Elnök: Hisz maga adott utasítást arra nézve, hol találhatók tel, a papus, kalap és torba.

Vádlott: Egy reggel az asszony az udvart seperte, amit én kimentem, én mondtam neki: menj be, ez az én dolgom, végezd te dolgozd a szobában. Ekkor az udvarton voltak a fennebb említett tárgyak. Ő ezeket meglátta, s a kacsagödört be skarta tölteni.

Elnök: Ez nem egyezik a vallással vádlott. Zsófi csak azért vitt rá, hogy én maradtam a bűnös, pedig én olya vagyok, mint egy ártatlan gyermek. Külömben azt alam nélkül is elkövetették. Éjjel a kapu mindig nyitva volt, hogy a vendégek, kik a korcsmájtól szegyenleek bejönni, a kapun jöhessenek be. —

Elnök: A megöl nyakáról levett kővel több részt mutatva ismeri e kőtelet?

Vádlott: Ismerem.

Elnök: kie ez?

Vádlott: az enyém.

Elnök: Itt a kővel, mely Gradińacot Péter nyakán volt, ez ugyanaz, ennek a része, ki jutott volna magán kívül ehhez.

Vádlott: A kővel az enyém, több hétig az udvaron volt, mert alam a lányok mindig mosták, s ezen szártították a ruhát, a kapu mindig nyitva volt, tudomnon kívül is vehettek el belőle bárki.

Jerkovits: Maza egyedül lakott, hogy áshatta volna be azt a holtat valaki más a pinceszébe?

Vádlott: Ez többnyire részeg voltam, vagy tavol voltam hazulról, voltam Eszéken, jártam mindenfelé. Én nem tudok semmit róla, hogy került oda az a holttest. Én bizonyosan jobban elástam volna, hogy zenki meg ne találhassa.

Elnök: Tartozott-e magának Ruskay Mária?

Vádlott: Csak a bezdáni ut árval. Ő e leány cserébe kapta, mivel idős volt és ittag, azért akarta eltávolítani.

Elnök: Ki lakott még házában.

Vádlott: Senki, magam láktam az egész házat, a pinceszé is, bort is mértem, a borért ő is leszkott járni, a leányok is. Abban az időben éppen nem volt borunk, nem igen ment az üzlet.

Elnök: Hogy bánt magával az órség?

mért nem panaszkodott róla ha kiznáták? Volt-e ott az orvos?

Vádlott: Az órség jól bánt velem. Arról hogy kiznátok, nem merem ading panaszkodni, míg az igazság színe elé nem jövök. Az orvos gyakran, minden h ten kétszer is jött.

Elnök: Hisz arról panaszkodott, hogy az üzlet rosszul ment, hól vette a pénzt, amelyen dínyakott vásárolt? s a házbért is előbb fizette, mint kellett volna.

Vádlott: A házbért mindig előbb szoktam felizetni.

Elnök: Két leányt is vett, 100 frtért és 60 frtért. Hól vette erre a pénzt?

Vádlott: Volt nekem még pénzem, de nem akartam cseskedni senki előtt, mert akkor a házbér is drágább lett volna.

Elnök: Miért hittezt éppen azon helyre homokot, hól a holttest volt elásva?

Vádlott: Hogy szélesebb helye legyen a sörös üvegeknek.

Elnök: Azelőtt nem tartott soha sört, miért akart éppen akkor sört hozatni?

Vádlott: Egy apatiné leány volt nálam, az beszélt rá.

Elnök: Első vallomása alkalmával azt mondta, hogy nem bírja tovább elviselni bünetét, mert nyomja lelket. Miért tagadja most?

Vádlott: Nyomta, de nem a lelkemet, hanem a kezemet. — Azon vallomásom igazak, melyeket tettem november 1—11-ig a többire kényszerítettek.

Kozma L. ügyvéd kérdéseire következőkben válaszol: 81—82-ben jöttem Zomborba; Zsófi-n kívül már 2 ayszony volt; egyik 6 hónapig a maik 4—5 hónapig. Elkérgette őket, mert rosszesgek voltak.

Popovits D. ügyvéd kérdéseire pedig ezekben: Nem szeretem Zsófit, hogy is szeretnem, mikor ily túnt mond rólam; azelőtt erőtlenség szerettem.

Bevezették Juhász Zsófia.

Az általános kérdésekre előadja: 23 éves; reformatus; ferje Simrak József volt; gyermeke nincs; büntetve sohasem volt.

Simrak szül. Juhász Zsófia, alacsony termetű hetköznapri jelenség. Gyenge vezna alaknak látszik, körül föl sem tenné az ember, hogy ily rettenetes büntény elkövetéséhez segédkezett tudott volna nyujtani. Egyéb-iránt arczán nem igen látszott felelem s oly közönyösen tekintgettettemaga elő, mintha neki az itt letargyalandó büntényhez semmi köze se volna s még tettének borasztó részletezése alatt se mutatott megundulást.

A tanúk jórésben a hetköznapri világ érdektele alakjai, kik között, itt-ott lehet egy-egy jobb modra való külséji egyéniséget találni.

Elnök: Hígyelmeztetem, hogy töredelmes vallomást tegyen. Mennyi ideig élt Vlaszkalisnál? S volt-e kikötött béré?

Vádlott: Körülbelül 5—6 hónapig éltem vele, semmi bérérem nem volt, mint gazdaszony voltam ott.

A büntetése vonatkozólaz így vall: Gradińac kedden éjjel jött oda; Vlaszkalis ekkor bejött a szobába, föl akart kelteni, de én nem keltem föl, mert beteg voltam. A vendég pálnakát kért de az nem volt, s rumot adtak neki, hogy megnyitívt meg, azt nem tudom. Vlaszkalis nala észrevette a penzt és közölte velem, hogy megkarjaja szerezni azt a pénzt, s rá akart beszélni, hogy ójúk meg az embert, én leakarom erről beszélni.

Ő erre azt mondta: „így gazzalodnak a kuplorsok.” Ekkor én felköttem, s elaludtam. Reggel Vlaszkalis behozta a penzt, s nekem adta, hogy tegyem el. Én a pénzt nem fogadtam el, s o zsebbe tettem. Ma-nap Bezdánba vitte Ruskay Máriát, mert egy bordélyosna hitte. Deután a kis leány azt mondta, hogy hiott szagot érez. Én is erősen éreztem, de a szobában nem mehettem be, be volt zárva, s mid n Vlaszkalis megjött, nem érszített be, a korcsma szobába aludt, hogy fölbudjen, ha valaki jön, mert leányok nincsenek. A veres deszkákat összevágta, s enyém kényszerítette, hogy a földön az agy alatt lévő verítokot bemázoljam, azután megmutatta az asat a pinceszébe, s halálra fenyegetett, ha valakinek szölok te-lejole. Így én nem merem szólni senkinek.

Vlaszkalis csak akkor mondotta meg nekem mikor már eltemettem. Én nem tudom, hogy kívül követte el a gyilkosságot, de velem nem, én nem vagyok benne részes.

Elnök: Ha nem lett volna maga is részes a tetben, úgy bizonyára fejeletette volna azt, mikor Vlaszkalis Bezdánba ment. Miért nem tettes?

Vádlott: Félttem, hogy bosszut fog állani rajtam.

Ügyész: Hogy aludhatott el maga mint mondja — ha beteg volt, s még hozzá ily bizalmas beszéd után.

Vádlott: A betegséggem nem tartott folyton, — de azt sem mondtam, hogy a kőbőlhöz vajon le oly darabot, azzal lojtsa meg. Én nem is segítettém megfogtani, nem működtem közre semmiben se.

Ügyész: Miért nem vált el Vlaszkalistól? Vádlott: Mert mindig fenyegetett, s azt mondta, hogy ha kitudódik, mindent rám mond úgy, hogy én maradtok a bűnösséggel.

Popovits D. kérdéseire következőképp vall: A pénzt Vlaszkalistól azért nem fogadtam el, mert condotlam, hogy bizonyára valami bünt követett el. Azt nem láttam, mikor Vlaszkalis megfogtatta, mert fokidtem betegem. Vlaszkalistal csak azért álltam össze, mert anyagi viszonyaim kényszerítettek rá. — 3 éve mentem nőül Simrákhoz, s elhagytam őt, mert férjem elment Bajára dolgozni, s úgy tartott el, ez azonban panaszos volt, s ekkor elhagytam meg Zomborba jöttem, férjem ide is követett. Én bordélyházba mentem, egy évig voltam ott, s ekkor elhagytam ezen dietet, mert nem akartam tovább ily életet folytatni. Mikor a bordélyházból kijöttem, egy Léső nevű egyénnel tartózkodtam egy héig, azután Vlaszkalis-hoz mentem, és vele összálltam.

Vlaszkalis durva, erőszakos ember volt; pénzt mindennap tőle kértem, kezeme nem mert pénzt bírni, félt, hogy megszökön vele. Az üzletben a pénzt Vlaszkalis szedte mindig, ha útról haza jött, mindenről be kellett számolni. Vlaszkalis egy alkalommal már megakartá fojtani, tanum rá Engl Háni, és Bördács Mari. Vlaszkalisnak mindössze 45—50 frtja volt, az üzlet csak annyi jövedelmezett, amennyi napi szükségleteink fedezésére elég volt.

Mikor Gradińacot ott volt, nem emlékszem, hogy valaki még lett volna ott. (Mutatják neki a tarisznyát). Vlaszkalis bizonyára a kacsá gödörbe ásta el, de ő mindent nem látta. Midőn inget és gatyáját megtaláltam, amelyet lovettem, kérdeztem, honnan van ez ott, s ő azt felelte, hogy abban tettem el. Mikor bennünket elfogtak, az uton hígyelmeztetett, és fenyegetett; hogy ne valljak semmit.

Ügyész megjegyzi, hogy vallomását felolvasatni nem tartja szükségesnek. — Elnök a felügyelt fellelgeszti, s folytatását delután 3 órára tuzi ki.

A delutáni tárgyalás.

Az elnök a gyűlést 3 óra után megnyitotta. Bevezették a vádlottakat és Czervenkovits Gergely tanut.

Czervenkovits 60 éves tisztos polgár. Az elnök azon kérdésre, hogy mit hallott s mit látott akkor mikor meg Vlaszkalis birta házat bérbe következölaz felelt: Én egy vasnapri napon találkoztam a varoshaza sarkán Vlaszkalis-tal, mely alkalommal ő oda nyilatkozott, hogy én adjam ki a lakást bárkinek, mert ő már leányokat nem tarthat s így az üzletet tovább nem viheti. Én csak bágultam, vajon mit akar? Egészen szép új ruhába volt öltözve, arra van pénze s az üzletet még sem tarthatja! S azzal a felelettel, hogy jól van, majd utána nézek, hogy kiadhasam, ott hagytam őt. Néhány nap mulott. Esembe jutott, hogy a nagy szobára nyíló ajtó nem zárható jól be. Utána néztem tehát, mert üzletet nem tarthatván féltem, hogy itt vagy mindent s akkor nem leszek képes azt bezárni. Az ajtót megtekintettem. Néhány nap múlva, amit ismet oda mentem az ajtó kijavítása ügyében már 2 leány volt. S anekül hogy kérdeztem volna, cseskedőleg mondta, hogy 200 frtot kapott Moroviczáról s az egyik leányt 100, a masikat 60 frtelt vette. Az ajtó elkészült, ekkor ő az ablakokra mar új zsalukat is követelt. Én nem akartam azt megenni, mivel hogy ő kezelt alatt törték azok össze. De minthogy még egy rossz ajtó volt, elhatároztam, hogy egyben mindent kijóvalok javíttatni. Az asztalos 8 frtért vállalta el. Vlaszkalistól 1 frtot kértem, hogy foglalót adjak az asztalosnak. Ő bement s 5 frtot hozott azzal, hogy most van pénze tehát adt is. Harom nap múlva az új ajtót be is lestegetem. Ugy szombati napon Dr. Pavlovits városi orvos ur áthívatott s egy félig becsinalt ajtóra mutattva kérdi mért nem nyitják azt ki? Feleletem az volt rá, hogy az mindig úgy is volt. Minthogy azonban corvényes következmények terhe alatt megkövetelt annak átjavítását, azt is meglettem. Épp mikor ez el lett végezve, V. behívtott, hogy bár tarozaszt kiízzesse. Bementem, ő az asztalnál ült s a szekrény mellett álló agyalához szölt „asszony adj pénzt!” Az asszony a szekrény főkjából eres 3 drb egészen szép félig-meddig új tizes bankót vesz elő. Ezután pár nappal ismét oda mentem, hogy a kapu mellett lévő szintén rossz — első ajtó kijavítsam. Ehhez felszére volt szükségem. A mint a pinceszé előtt elemintem betekintettem. Az egészen össze volt tisztítva s friss földdel fölhányva. Az asszony a kút mellől meglátott engem.

Azután hozzá logtam ajtó rombolásához. Ez az asszonyak nem tettett: „ne porozza itt az ételemet — igazsolt hozzáim, — az l. . . . t magának!” Másodrendű vádlott: (Közbeszólt.) „Az kérem nem mondtam.”

Ez alkalommal át mentem, hogy megnézzem, vajon készen vannak-e a zsaluk?

Minthogy azok már készen voltak festéket vittem át, hogy befesseim azokat. Otthon nem volt senki, én munkámat elkezdtem. 2 óra körül már haza jöttem. Az ember meglátván kérdi, hogy ki itt a gazda? Egészen hozzáim lék a megégyeszer kérdi, hogy ki itt a gazda s ki akar kergetni Kérésre, hogy engedje legalább befesteni a félig befestett ajtót, nem hajlott. Az l. . . . t szidta s azt mondta, ha megégyeszer oda megyek re-vovallel le a agyon, mert én oda megyek mindent kilésmi. Megfogta festékeket s asztalomat átlobta a szomszédába. Én meg nem tudtam miért. Különös viseltele feltűnt ugyan, de még semmit sem gyantítottam! A midőn kikergetett még két zsalut is dobott utánam.

Ügyész: Rézges volt?

Tanu: Kisse ittas, de részegnek még sem volt mondható. Otthon a történetnek hiába törtém fejem, hogy mért kerget ő engem ki. Följeletem ezt a kapitányságnál s egy öreg asztalos vezettet oda, hogy az végezze el gyorsan, mi még hátra van. Vlaszkalisot ez alkalommal nem láttam. Dolgomat végezve csendben ismét eltávoztam.

Többé nem merem át menni.

Egy pénteki napon a pinceszé hallottam, hogy a dobos hirdeti, hogy Péra Gradińac elvezett. Valaki ott körülöttem azt mondta, valahol a pinceszébe van. Azonnal Vlaszkalis pinceszébe gondoltam. Előbb vállomásban elhallgattam: a dobos a szeb oldalomra (Szt. György tér.) s válem részút át ellenben Vlaszkalis. Én láttam őt s ő is engem. Mikor a dobost meghallottam, arczszíne minduntalan változott s szinte remegett. Néztém, hogy mi baja lehet? Valami van a dolgban gondoltam. Gyantítottam ugyan, de följelentem minthogy biztos nem voltam — nem mertem.

Be akartam menni, hogy megtudjam, mért megyek én oda ot kilésmi s mért akar ő engem agyon löni? De nem mertem. Ekkor jött egy másik kocsmáros, hogy megtekintse a házaat, mert bérbe akarta venni. Azt mondta, hogy ő a lakást kivesszi, de előbb be nem hurcolkodik, a mig én meg nem nézem azt. A nép ekkor már mindent beszélt, de még biztosra semmit sem vehettem. V. ki akart hurcolkodik s az új korcsmáros még azt mind, hogy alót körülkölökjön s azt mondta, hogy akart hurcolkodik be, akár nem ő arról értesíteni fog engemet. El is jött s vele együtt átmentem a lakást megtekintendő.

Ügyész: Kinek adta ki?

Tanu: Rückert Fábriának.

Elnök: Hogy hívják a napzamosokat, a kik ott dolgoztak?

Tanu: Nem tudom. A kőmivesnek neve Vincze, a többit nem ismerem. — Mikor oda mentem át kutattam a szobát, mert azt mondta hogy új talajt akar csináltatni. A szoba földjét felkapáltuk, de semmit sem találunk. Bementem a pinceszébe, ott friss sarga földet láttam. A napzamosokat oda hívtam. Asomat beütöm a földbe, az magától beleszik, beütvém még egyszer ismét új törtétek. Gondolkodtam vajon mi történhetett ott, mert ilyen talaja a pinceszébe sosem volt. Az egyik napzamos egy darab bört veti ki. Tovább ánsak ismét találnak valamit. Kérem mi az? Egy emberi láb telelik. Akkor csak ki inuen még pedig rögtön. Előbb be hittam a korcsmáros, ő is mint a többi azt mondta, hogy ember-láb az, a mi kilátszik.

A pinceszé azonban beártaim és Dekker unal jelentést tettem. A komissió azonban ki jött és mindent megvizsgált. Dekker unal azt jelentettem, mert azt doboltak, hogy a ki vallam tud Gradińacról ott tegyen jelentést.

Elnök: Nem kérdezte maga Rückertet, hogy miért mondta, hogy előbb be nem hurcolkodik, mielőtt maga at nem vizsgálja azt?

Tanu: Azt mondta, hogy ő fél ezen házba jönni, mert a nép mindenfelét beszél arról.

Elnök: Mikor a pinceszébe nézett szidták?

Tanu: Nem, csak aki or, mikor az ajtó szárfia csinálásához kezdtem, mert az asszony elűnt poroztam.

Elnök: Mikor Vlaszkalis azt mondta „asszony adj pénzt” s az asszony 3 tizest vett elő, nem látott több pénzt a főkban?

Tanu: Csak azt láttam, a mit az asztal sarkára tett, a 3 tizest.

Ügyész: Ki építette azt a házat s a pinceszé?

Tanu: Én.

Ügyész: A pinceszé talaja föl volt tartatva, vagy ős talaj volt?

Tanu: Víz volt egyszer a pinceszébe s azután fölöntötték, de nem sarga földdel.

Ügyész: Felforgatott talaj volt, vagy ős talaj?

Tanu: Sértetlen ős talaj volt.

Kozma: Mikor mondta Vlaszkalis, hogy üzletet nem tarthatja, a negyed letele előtt?

Tanu: Minszent előtt néhány nappal már ki is ment. Én különben azt hittem, hogy ez az ember meg fog szökni, mert nem volt semmije.

Elnök: Mikor jött lázába?
Tanu: 1883-ban, tehát egy teljes éven át lakott hazában.

Elnök: Fízett-e rendszeren?
Tanu: Fízetett.

Elnök: Az asszony vagy az ember?
Tanu: Rendszerint az ember fizette ki a bért.

Felolvastatik a bírói szemle jegyzőkönyv, és a hulla azonosságáról felvett szemle jegyzőkönyv. A rablói gyilkosság jún. 6-7. közötti éjrele volt. Azonban az időközben föltalált Ruszkai vallomása alapján ki derült, hogy ugyan azon hó 7 és 8 közötti éjre történt.

Ezután több lényegtelen tanu hallgatott ki, ki mindannyian csupán a hulla azonosságát bizonyították.

A szakértő orvosok egyhanglagon odanyilatkoztak, — hogy Gradiucez Peter meggyilkoltatásához nem kellett okvetlenül két ember, mert az okvetlenségé fogva egy is könnyelműen elvégezhette.

Rückert Fábán tanu kihallgatván, lényegtelen részleteket derít fel.

Ruszkai Maria az általános kérdésre eladja, hogy 27 éves, nem volt házas, megismerkedett valótokkal. — A tenyorkülményeket következőkben adja elő: A gyilkosság hetven éjre követett el, mikor még a másik leány is ott volt. O csak annyit tud, hogy ugy éjféltájban lejött egy pénzes ember, a másik leány rogtan elebe ugrott, de ő gyengének találta s akkor Ruszkait vitte szobrára. A penze nevére meggyőzi, hogy az asztalnál számlálta s ezt látta ugy Józse, mint Zsófi is, a ki az agyon feküdt és nem aludt. Azután midon Vlaszkait észrevette, hogy sok pénze van, azt mondta, hogy nevére, miszerint rendeljen valamit. Az ember nyugot kett. Az első két fityokot Józse, a harmadikat Zsófi hozta. Milyen az ember teljesen leeresztett, bevetette a korencenál utcai szobába. Oket aludni költötte s bár nem tudtak mindjárt elaludni semmit se vettek észre. Másnap Józse nem levén honon Zsófi egész nap nyugtalan volt, s mindig csak azt hajotta, jól lehet az a Józse s este lefekvés is tudt. Ez történt kedden. Szerdán reggel minden előleges ok nélkül egyszerre kijelentettek elötte, hogy nemie kell, a kocsit itt áll, vizsik Bezdánba, hogy a bezdáni kejtelpé tulajdonosja nem akarta átvéni, azon kijelentésbe locsajtott utak, hogy vissz a ne ugyan Zomborba, mert vagy megöli, vagy a lábát tiri le.

Nagy Sára szinten emlékszik az emberre, hogy ott volt, leeresztett s lefektettek, de mint-hogy másnap korházba vittek, továbbairól nem tud. Midon hazakerült Józse azért mert el akarta hagyni, hogy lement az országba.

Momirovits Plató semmire se emlékszik. — Egyedül tanu, ki derütséget üzentek elő törülmest czedeti gondolataival. Vallomása értékeien, mert Ruszkay és Nagy Sára nem emlékeznek, hogy azon nap ott volt volna.

Nasodronu vadított huga Juhász Julis azon

napra névbe tesz érdekes vallomást, midon Józse Bezdánban jart. O ugyanis a mint a korencsa szoba van, egyenesen arról búzos halottságot érzett, kérdezte Zsófit, hogy mi lehet az, de Zsófi csak másodszeri kérdésre ment ki, hogy megrögzte mi van a halóban? s a pinczében aszap ását látott, de csak kismérvut, később a homokot o hordta az asap helyére.

Több lényegtelen tanu kihallgatása után felolvastatik Friz József vallomása s kihallgatatik Matzitz Pál. Mindkettő arra tanu, hogy Vlaszkait Zombor és Vidkeke szerkesztőségében választották, hogy magáról a bunt elharista, maga beszélt el, hogy mint tant el Gradiucez Peró, a mint aztán Friz ezen udonságot meg is írta.

Ezzel a gyilkosság és rablásra vonatkozó tanuknak kihallgatása be lett tejezve. A Steyer Ferenczről elkövetett magánlakosértés és Falricez Emán elkövetett súlyos testi sértesre vonatkozó tanuk kihallgatása f. hó 13-ára halasztották.

A vetőgályás folytatás május 13-án. Elnök az ülést negyed 10 órakor nyitja meg s mivel Steyer Ferencz általolagos betegsége miatt nem jelent meg a kir. ügyész indítványára előbb a Hódásghon felvett házmotorsai letelekrol szölo jelentések olvas-tatnak föl s egyszersmind Steyer Ferencz elövez-tetése. A magánlakosértés s súlyos testi sértes teljesen konstátáltott, Vlaszkait két ízben orosz-kosban betört: Steyer házába s ott Falricez Emánat meggyelentl arczba harapta és az orog tetetetlen Steyeret mellbe lökte, míg magát Steyert revolverrel fenyegette, sőt rá is lött, de a lövés nem talált. Másodszer is elcsentette a ravaszt, de ezutal a pisztoly csutortokot mondott.

Megható volt az összes tanuk megoktetése, mely után előbb Vlaszkaitssal, utóbb Juhász Zsófi-val történtek a szembesítések.

A tanuk mind szembe mondták Vlaszkaitssal s Zsófi-nak előbb tett vallomásikat, eredménytelenül, mert mindketten makacsul tagadtak. Egyedül feleleleek voltak: „Nem igaz! Nem emlékszem.” A fowadított szembesítések legrökekeiseb jelenet volt. (Folyt. köv.)

Felelés szerkesztés és kiadó-felaljadónos:
MOLNAR GYULA.

Nyilttér.

Czvetkovits Koszta

Zomborban szerb templom-utca, a szerb templom épületében.

Ajánlja folyton érkező friss

10-4

mársziusi és korona palaczk-serét,

mely éjéddig Zomborban árusított söröket ugy frissesség, mint finom aromájával nagyban fölülmúlja, s rövid idő óta is igen nagy elterjedésnek örvend. Ezenkívül a kor igényeinek minden tekintetben megfelelő fűszerkereskedésében a legjobb minőségű fűszerek kaphatók, nevezetesen a legelső gyárakból nyert **czukor-, fűszer-, kávé- és festék-neműeket**, melyek a legolcsóbb áron kaphatók.

A bőr uj zománczát mindig megtartja.

József főherczeg

s a földmívelés, ipar- és kereskedelemügyminiszter és számos four, gazda és állatorvos a legnagyobb elismeréssel tüntette ki

Nemencsek J. és társa

kizárólagosan szabadalmazott találmányait, u. m.:

- fekete bórkenőcs 1 kilós bádogdobozban 1 frt 20 kr.,
- sárga bórkenőcs 1 kiló 1 frt 60 kr.,
- gephajto szilkenőcs 1 kiló 1 frt 40 kr.,
- velencei kettos-bőrakk 1 liter 3 frt.,
- bőrmosó-szappan 1 nagy darab 1 frt.,
- allat-gyógy és pata-kenőcs fél kiló 2 frt.,
- fekete viasz 1 nagy db 1 frt., s a hires gyógyerejű

Szultana növénysszappan 1 doboz 1 frt.

Nemencsek J. és társa.

első magyar, kizárólag szabadalmazott fekete bórkenőcs, bőrakk, állat-gyógy- és pipere-szappan s gyógyerejű pipere-szappan gyáros.

◆ A fent kitétt találmányokból kisebb mennyiség is megrendelhető. ◆

Cím: Budapest, X. **Kőbánya**, jászberényi út, Lázárház.

Miután igen sok visszafelé történek árulással, helytelenítéssel s n. é. közönséget, hogy egyedül a nálam rendelés és gyáramból kiliadott árúért vállaltok felelősséget.

A cipő nem szorítja el a ruhát.

Zomborban kapható: Falcione Gusztáv, Heindhofer Róbert, Hrabovszky és Sztrilich, Nikolits István és Weidinger S. és Zs. uraknál.